

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України "Про офіційну статистику"

1. Мета

Метою проєкту Закону є гармонізація державної статистики зі статистичною системою ЄС, створення умов для провадження діяльності органів національної системи державної статистики згідно із загальноприйнятими принципами світової та європейської статистичної практики. У відповідності з європейськими принципами статистика має розроблятися та поширюватися національними статистичними органами незалежно від інших органів управління, особливо в частині визначення методології, методів і джерел отримання даних, термінів, змісту та форм поширення інформації тощо. Це підвищить довіру до органів державної статистики та посилить їх спроможність забезпечувати користувачів достовірною інформацією щодо економічної, соціальної, демографічної та екологічної ситуації в Україні та її регіонах.

Принципи професійної діяльності статистичних органів закріплено статтею 2 Регламенту (ЄС) № 223/2009 Європейського парламенту та Ради від 11 березня 2009 р., що є основним базовим документом у рамках імплементації статистичного Компендіуму ЄС, який є додатком до Угоди про асоціацію Україна – ЄС (ратифікована Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678) та на виконання якого передбачені відповідні зобов'язання Порядку денного асоціації Україна – ЄС.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проєкт Закону України "Про офіційну статистику" розроблений на виконання статті 355 глави 5 розділу V вищезгаданої Угоди.

Відповідно до зазначеної Угоди національна статистична система має дотримуватися Фундаментальних принципів ООН щодо офіційної статистики, з урахуванням *acquis* ЄС у сфері статистики, зокрема Кодексу норм європейської статистики, з метою гармонізації статистичної системи з європейськими нормами та стандартами. Одним із напрямів співробітництва у сфері статистики в Угоді визначено поступову гармонізацію української статистичної системи з Європейською статистичною системою, що передбачає створення статистичної системи, яка вироблятиме необхідну для громадян, суб'єктів господарювання й органів управління в Україні та ЄС статистичну інформацію.

3. Основні положення проєкту акта

Виконання міжнародно-правових зобов'язань щодо дотримання принципів офіційної статистики, прийнятих у згаданій вище Угоді, забезпечуватиметься прийняттям нової редакції Закону України "Про офіційну статистику".

У законопроєкті до кола суб'єктів, на які поширюється дія Закону України "Про офіційну статистику", включено: інші спеціально уповноважені державні органи, які проводять статистичні спостереження; фізичні особи-підприємці та Національна рада з питань статистики.

Відповідно до положень Модельного закону про статистику ЄС, в основу якого покладено принципи офіційної статистики, та постанови Кабінету Міністрів

України від 17 червня 2009 р. № 599 "Питання консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, утворених Кабінетом Міністрів України" (зі змінами), проєкт Закону передбачає створення Національної ради з питань статистики. Створення згаданої Ради передбачене зобов'язаннями України згідно з Порядком денним Угоди про асоціацію Україна – ЄС. Підпунктом 7.3 пункту 7 Порядку денного асоціації Україна – ЄС для підготовки та сприяння імплементації Угоди про асоціацію передбачено зобов'язання України щодо приведення Закону України "Про державну статистику" у відповідність до європейських вимог у частині створення Національної ради з питань статистики та імплементація Європейського кодексу зі статистичної практики.

Зважаючи на вищенаведене, створення Національної ради з питань статистики рішенням Кабінету Міністрів України визначить правові основи для вирішення питання щодо підвищення ефективності національної статистичної системи офіційної статистики та забезпечить її відповідність фундаментальним принципам офіційної статистики ООН, Кодексу норм європейської статистики, а також Компендіуму статистичних вимог.

У вересні 2011 р. спільно Європейською комісією (Євростат), Європейською асоціацією вільної торгівлі (ЄАВТ) і Економічною комісією ООН для Європи (ЄЕК ООН) у рамках фінансованого проєкту ЄС "Глобальні оцінки статистичних систем кандидатів і потенційних країн-кандидатів, а також країн ЄПС" була проведена Адаптована глобальна оцінка (АГО) національної системи офіційної статистики України.

Метою проведення АГО була оцінка рівня відповідності національної системи офіційної статистики України європейським стандартам (фундаментальним принципам ООН офіційної статистики, Кодексу норм європейської статистики, а також Компендіуму статистичних вимог Євростату), спрямована на вдосконалення національної статистичної системи України та її адаптацію до міжнародних та європейських рекомендацій, стандартів і передових практик.

За результатами оцінки рівня відповідності національної статистичної системи України європейським статистичним вимогам група міжнародних експертів підготувала відповідні рекомендації. Зокрема, пунктом 14 АГО передбачено, що з метою підвищення ефективності статистичної системи було б доцільно (як це зроблено в багатьох країнах) створити статистичну раду в Україні, яка складалася б з 15-20 представників важливих зацікавлених сторін. Тому в проєкті Закону України "Про офіційну статистику" передбачені положення щодо утворення відповідного консультативно-дорадчого органу – Національної ради з питань статистики, обов'язком якої має бути надання консультацій з усіх статистичних питань і коментарів важливих подій і рішень у центральному органі виконавчої влади в галузі статистики.

Проєкт Закону включає положення щодо особливостей призначення керівників та заступників керівників територіальних органів центрального органу виконавчої влади в галузі статистики, згідно з якими керівники та заступники керівників територіальних органів призначаються на посаду і звільняються з посад головою зазначеного центрального органу.

Законопроект також доповнено положенням щодо непоширення та ненадання за запитами інформації, яка пов'язана із забезпеченням проведення статистичних спостережень та/або використовується для подальших розрахунків зведених статистичних даних тощо, як такої, що підпадає під дію пункту 1 частини першої статті 9 Закону України "Про доступ до публічної інформації", яким визначається, зокрема, поняття службової інформації як публічної інформації з обмеженим доступом.

До основних завдань органів державної статистики включаються гармонізація державної статистики з нормами та стандартами Європейського Союзу, а також здійснення співробітництва та обміну статистичною інформацією зі статистичними органами ЄС.

Посилення гарантій органів державної статистики щодо забезпечення конфіденційності статистичної інформації передбачається шляхом унесення зміни до статті 21 Закону України "Про державну статистику".

4. Підстава розроблення проєкту акта

Проєкт Закону розроблено на виконання:

статті 355 глави 5 розділу V Угоди про асоціацію Україна – ЄС (ратифікована Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678);

Регламенту (ЄС) № 223/2009 Європейського парламенту та Ради від 11 березня 2009 р.;

підпункту 7.3 пункту 7 Порядку денного асоціації Україна – ЄС, яким передбачено зобов'язання України щодо приведення Закону України "Про державну статистику" у відповідність до європейських вимог;

Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 р. № 1106 (зі змінами).

Програмою розвитку державної статистики, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 27 лютого 2019 р. № 222, визначений такий напрям розвитку державної статистики, як модернізація державної статистики. Одним із завдань зазначеного напрямку розвитку є імплементація міжнародних стандартів та виконання вимог, визначених главою 5 розділу V Угоди про асоціацію, що передбачає подальшу поступову імплементацію в національну статистичну практику стандартів, правил і рекомендацій ЄС та інших міжнародних організацій.

Також норми проєкту Закону враховують положення Типового закону про офіційну статистику (Generic Law on Official Statistics), розробленого в рамках проєкту "Рахунки розвитку Організації Об'єднаних Націй та рекомендованого для країн Східної Європи, Кавказу та Центральної Азії".

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація положень проєкту Закону не потребуватиме додаткових бюджетних коштів на оплату праці.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект Закону не стосується питання розвитку адміністративно-територіальних одиниць. Проект не стосується питань соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

Відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів від 3 листопада 2010 р. № 996, з метою вивчення та врахування думки громадськості проект Закону було опубліковано на офіційному вебсайті Держстату. Зауваження та пропозиції від громадськості не надходили.

7. Оцінка відповідності

Проект Закону розроблено на виконання статті 355 глави 5 розділу V Угоди про асоціацію Україна – ЄС з урахуванням принципів статистичних органів, які закріплені у статті 2 Регламенту (ЄС) № 223/2009 Європейського парламенту та Ради від 11 березня 2009 р.

У проекті Закону відсутні положення, які б обмежували права та можливості жінок і чоловіків. Положення проекту Закону не містять ризиків вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, не створюють підстав для дискримінації, не стосуються інших ризиків та обмежень, які можуть виникнути під час його реалізації.

Національним агентством з питань запобігання корупції проект Закону погоджено без зауважень.

Відповідно до Висновку Міністерства цифрової трансформації України за результатами проведення цифрової експертизи проект Закону погоджено без зауважень.

8. Прогноз результатів

Прийняття проекту Закону України "Про офіційну статистику" створить належні правові умови для забезпечення професійної діяльності органів державної статистики, виконання зобов'язань, передбачених Угодою про асоціацію Україна - ЄС, та гармонізації державної статистичної діяльності з вимогами Європейської статистичної системи.

Голова Держстату

Ігор ВЕРНЕР

_____ 2021 р.